

Mielekäs työ auttaa kestävämpään sen varjopuolia

Luutnantti Tommi Mäkinen antaa tilannekuvauksen Heinuvaaran rinteellä kersantti Olli Simpuralle ja upseerikokelas Tuomas Yliköskelle.

Luutnantti Tommi Mäkinen Porin Prikaatista ei ole tiiviin harjoitusrupeaman vuoksi ehtinyt perehtymään edunvalvonta asioihin.

- Itse en ole jatkuvan harjoitus- ja leirirumban takia ehtinyt edes laskea, mitä uusi palkkausjärjestelmä meidän perheen kukkarossa merkitsee. Siksi suhtaudun vähän epäluuloisesti asiaan.

Mäkinen kuitenkin haluaa, että hänen työtään arvostetaan ja hän on huolissaan kouluttajan uraputken ja samalla "leivän kapeudesta".

- Kouluttajan työn luonnollinen jatke on yksikköpuseerin tehtävä, mutta varmasti olisi paikallaan saada jokaiseen perusyksikköön yksi vanhemman koulutusohjaajan paikka. Sellainen, jonka työ ja vaativuusluokitus räätälöitäisiin nykyistä yksikköpuseeria korkeammalle.

Vuonna 1996 Maanpuolustusopistosta valmistunut Mäkinen pitää kouluttajan työ-

tä mielekkäänä. Ainoana miinuspuolena hän näkee pienen lapsen isänä pitkät harjoitusputket.

- Meillä on puolivuotias lapsi ja tämän kevätkausi on mennyt niin että välillä on tullut käytyä kotona vain kääntymässä. Selvästi lapsestakin aistii, että se vierastaa pitkän harjoitusrupeaman jälkeen isäänsä. Onneksi pitämäni isyysvapaa kuitenkin osaksi korjasi tilannetta.

Yhdeksän päivää kestävä ohjusleiri tarjoaa paljon mielekkäitä asioita ammatillisesti.

- Meillä miehillä aika kuluu näillä leireillä nopeasti ja vaihdamme kokemuksia pst-ohjusjärjestelmä 2000:n koulutuksesta ja nippeliopista. Tahti on aika tiukkaa ja välillä yöunet jäävätkin vähiin. Vaimoille kotona olemisen lasten kanssa on yksitoikkoisempaa. Ei auta kuitenkaan valittua, sillä pidän työstäni, joka auttaa kestävämpään sen varjopuolia.

Yötön yö pitää liikkeessä

Luutnantti **Mika Räisänen** Kainuun Prikaatista on virkaveljiensä tavoin huolissaan uuden palkkausjärjestelmän muutoksista, joiden vaikutusta on vaikea pitkällä aikavälillä arvioida.

- Aluksi kai nuoren kouluttajan palkka nousisi, mutta sitten se jää polkemaan paikallaan. Kouluttajan uraputkeen tuleekin saada korjausta, joka takaa motivoituneen työasenteen pitkällä aikavälillä.

Räisänen toivoo, että palkkaus saadaan kuntoon.

- Itse haluaisin paneutua enemmän omaan kouluttajan työsarkaan ja liitto saa hoitaa palkkausasiat, mutta toivottavasti asioista päättävät esimiehetkin tiedostavat tilanteen.

Hän on valmistunut viime vuoden tammikuussa Maanpuolustusopistosta ja on kolmatta kertaa mukana valtakunnallisella pst-ohjusleirillä, Rovajärven ampuma-alueella.

- Pst-ohjusjärjestelmä 2000 on vielä uusi asia meille kouluttajillekin ja se pitää mielenkiinnon yllä.

Alku leirillä on Räisänen mukaan ollut rauhallista, mutta kokemuksesta hän tietää, että tahti kiihtyy melkoisesti, kun päästään taisteluharjoitusvaiheeseen.

- Yötön yö mahdollistaa maalitoiminnan kellon ympäri ja se pitää meidät kyllä liikkeessä. Pienenä puutteena näen sen, ettei meillä ole käytössä organisaatioon kuuluvaa moottoripyöräpartiota.

Ammatillisten kokemusten lisäksi leireillä on Räisänen mukaan tarjolla pieniä huippuhetkiä.

- Yksi niistä on se, kun pitkän harjoitusrupeaman päätteeksi pääsee saunaan ja pulahtamaan Rovajärven lähteenviileään veteen. Toinen on kunnon unet junassa kotimatalla.

*Luutnantti **Mika Räisänen** kertoo panssarintorjuntaohjuksen kaasupulлон kuljetusrinkan käyttöä kersantti **Janne Ihalaiselle**, **Mikko Salmelalle** ja alikersantti **Jarkko Kultalahdelle**.*

Helena Juppala vuoden urheilija

Teksti ja kuva: Teuvo Joronen

*Mestariampuja "Annie" **Helena Juppala** sai vastaanottaa Pääallystöliiton parhaan urheilijan palkinnon jo toistamiseen.*

Pääallystöliiton edustajakokouksessa julkistettiin myös liiton vuoden 2002 urheilijan valinta, joka on vanhempi merivartija, kivääriampuja **Helena Juppala** Saaristomerens Merivartiopääallystö ry:stä.

Liiton urheilujohtaja **Reijo Martin** kertoi urheilutoimikunnan valinnan kallistuneen Juppalaan, koska hän voitti kivääriammunnassa maailmanmestaruuden joukkuekilpailussa ja MM-hopeaa henkilökohtaisessa sarjassa.

Saaristomerens Merivartiopääallystö on ollut perinteinen ampujajyhdistys. Sieltä on noussut monta liiton merkittävää urheilijaa, kuten kivääriampujina tunnetut veljekset **Jorma**, **Pekka** ja **Mauri Röppänen** ja **Tapio Kulmala** tai pienoisi- ja ilmakivääriampuja **Ilkka Kärppälä**.

Valinnan julkistamisen jälkeen **Helena Juppala**stä "tuntui hienolta".

- Kun on osoittanut etenkin itselleen sen, että vielä osaa, on fiilis hyvä ja tyytyväisyys siihen, että on pystynyt tähän suoritukseen kaksi kertaa peräkkäin.

Helena Juppala kiittää valmentajiansa erityisesti Myllykoskella olevaa **Mikko Mattilaa**, jotka ovat mahdollistaneet hänen hyvän kehityksensä. Samoin Saaristomerens Merivartiosto on ollut se tuki ja turva, että pystyy näitä suorituksia tekemään.

Seuraavaksi Juppala on lähössä viikoksi maailman-cup:iin Kroatian Zagrebiin ja heinäkuussa EM-kisoihin Tsekin Pilseniin.

- Uran jatkumisesta on vaikeata sanoa.

Olen ottanut kauden kerrallaan. Silmissä siintää kuitenkin olympialaiset 2004 Ateenassa - sinne haluaisin ja siellä menestyä. Periaatteessa pitää olla tosi hyvä, että edes pääsisit olympialaisiin. Suomen parhaalla ei sinne ole mitään asiaa, jollei ole meriittä kansainvälisistä kilpailuista. Toistaiseksi ei ole mitään syytä lopettaa ja on kaikki syyt jatkaa, Juppala toteaa.

Helena Juppalan valintaan vaikuttavat hänen vuoden 2002 kilpailusaavutukset:

MM-kilpailut amunnassa

- joukkuekulta, pienoiskivääri 60 ls makuu
- henkilökohtainen hopea, urheilukivääri 3 x 20 ls (300 m)

Sotilaiden Pohjoismaiden mestaruuskilpailut

- henkilökohtainen mestaruus, urheilukivääri 3 x 20 ls (50 m)

Suomenmestaruuskilpailut

- henkilökohtainen mestaruus, urheilukivääri 3 x 20 ls (50 m)
- henkilökohtainen mestaruus, urheilukivääri 3 x 20 ls (300 m)
- henkilökohtainen mestaruus, urheilukivääri 60 ls makuu (300 m)

Sotilaiden Suomenmestaruuskilpailut

- henkilökohtainen mestaruus yleisessä sarjassa, vakiokivääri 3 x 20 ls (300 m) sivuamalla sotilaiden SE- tulosta

Lihaskuntotestejä alla Afrikan auringon

Teksti ja kuvat: Matti Vihurila

Lapin Ilmatorjuntarykmentissä palveleva yliluutnantti Juha Väliaho lähtee ensimmäiseen rauhanturvatehtäväänsä Eritreaan, Afrikkaan. Normaalisti uutta tehtävää aloitettaessa edellytetään aktiivisia ponnistuksia, mutta Väliaho neuvoo suomalaisia malttamaan mielensä.

- On syytä aloittaa varsin loivaliikkeisesti, sillä kovassa helteessä on turha hötkyillä.

Väliaho toimii YKSRJEE:n (YK:n Suomalainen Valvontajoukko Etiopiassa ja Eritreassa) huoltojoukkueen johtajana Eritrean pääkaupungissa Asmarassa. Työkuvaan kuuluvat myös yksikköpseerin sijaisuudet sekä liikuntakasvatusupseerin tehtävät. Rovaniemäläinen aloittaa työnsä luottavaisin mielin.

- Säilylässä järjestetty perehdyttämiskoulutus osoitti, että huoltojoukkue on täynnä oman alansa ammattilaisia, joista useimmilla on aikaisempaa rauhanturvakemusta, Väliaho toteaa.

Helteeseen sopeutuminen vie aikaa

Eritreassa suomalaisjoukko joutuu toimimaan varsin helteisissä olosuhteissa. Asmara sijaitsee lähes 2 500 metriä merenpinnan yläpuolella, mutta siitäkin huolimatta lämpötila saattaa ajoittain nousta lähes 50 asteeseen. Liikuntakasvatusupseerina omassa joukko-osastossaan palvellut Väliaho on perehtynyt toimimiseen kuumissa olosuhteissa.

- Sopeutumisvaihe tulee kestämään vähintään 2 - 3 viikkoa. Ihmisen hermosto reagoi kuumaan siten, että aluksi saattaa esiintyä unettomuutta. Nestettä on muistettava nauttia riittävästi, samoin suolan ja magnesiumin saanti on turvattava. Alussa on syytä olla varsin loivaliikkeinen ja suihkussa on pyrittävä käymään päivittäin, jotta keho pääsee jäähtymään, Väliaho antaa ohjeita.

YKSRJEE:n rauhanturvaajat tullevat olemaan ensimmäiset, jotka Väliahon johdolla suorittavat pakolliset lihaskuntotestit rauhanturvapalvelunsa aikana. Asmaran korkeasta sijainnista johtuen Cooper-testejä ei voida järjestää.

- Katsotaan, jos on mahdollisuus käydä jossain alempana testaamassa suomalaisten juoksukuntoa. Varmaa on ainakin se, että Eritreassa tullaan järjestämään toistaiseksi Afrikan ensimmäiset sotilaspenkkikisat, Väliaho vakuuttaa.

Rauhanturvatehtäviin Etiopiaan ja Eritreaan lähtevän suomalaisen valvontajoukon vahvuus on yhteensä noin 200.

MARKOVILLA

viikot 20-22	(10.-31.5.)	asunnot 1-5	viikot 28	(5.-12.7.)	asunnot 1-3
viikko 23	(31.5.-7.6.)	asunnot 1-3 ja 5	viikko 29	(12.-19.7.)	asunnot 2-5
viikko 25	(14.6.-21.6.)	asunnot 4 - 5		(12.-14.7.)	asunnot 1
	(14.-19.6.)	asunto 2		(16.-19.7.)	asunto 1
viikko 26	(21.-28.6.)	asunnot 1, 3 ja 4	viikko 30	(19.-26.7.)	asunnot 1, 2 ja 4
	(26.-28.6.)	asunto 2	viikko 31	(26.7.-2.8.)	asunnot 1, 3, 4 ja 5
	(21.-22.6.)	asunto 5	viikko 32	(2.-9.8.)	asunto 2
	(23.-28.6.)	asunto 5	viikko 33	(9.-16.8.)	asunnot 1, 3 ja 5
viikot 27	(28.6.-12.7.)	asunnot 1, 2 ja 4			

Mökkeihin 1 ja 2 voi ottaa myös lemmikin mukaan.

KOLI

viikko 33	(10.-17.8.)	molemmat huoneistot
viikko 34	(17.-24.8.)	Pikku-Kontio

Pikku Kontioon voi ottaa myös lemmikin mukaan

VIERUMÄKI

viikko 29	(11.-14.7.)	A 108
viikko 31	(25.7.-1.8.)	B 108
viikko 33	(10.-11.8.)	A 108
	(10.-14.8.)	B 108
viikko 34	(17.-22.8.)	A 108 ja B 108
viikko 35	(22.-29.8.)	A 108 ja B 108

Huoneistoon B 108 voi ottaa myös lemmikin mukaan

Huom, alle 7 päivän peruutuksista peritään 50 €:n maksu, ei sairaustapaukset / lääkärin todistus (vast.). Epäselvyyksien/väärinkäytösten vuoksi, lomakohteiden varaukset liiton toimistolta. Ei suoraan kohteesta.

Helsingin asuntojen varaustilanne keväällä 2003:

Runeberginkadun asunto on jäsenistön käytössä viikonloppuisin perjantaista - maanantaiaamuun. Kesä varattu. Syyskuusta alkaen löytyy.

Töölöntullinkadun asunto on jäsenistön käytössä myös viikolla.

Vapaina olevat ajankohdat:

toukokuu varattu kokonaan
kesäkuu kaikki vuorokaudet varattu
heinäkuu kaikki vuorokaudet varattu
elokuu kaikki vuorokaudet varattu

Peruutuspaikkoja kannattaa kysellä.

Päivitetyt lomakohteiden vapaat ajat löydät parhaiten Päällystöliiton nettisivuilta

Avain ajankohtaiseen tietoon:
www.paallystoliitto.fi

Kosovon veteraanien terveiset nuoremmille: Suomalainen sotilas pärjää joka paikassa

Teksti ja kuva: Asko Tanhuanpää

Uran ensimmäisen ulkomaankomennuksen aloitusviikot ovat vain entisestään vahvistaneet Jari-Pekka Pirhosen, Jerry Lehtisen ja Marko Eskolan käsitystä siitä, että suomalainen sotilas kestää vertailun missä ja kenen kanssa tahansa. Nuoret opistoupseerit ovat saaneet havaita Kosovon keskisen monikansallisen KFOR-prikaatin esikuntaa tukevassa esikunta- ja viestikompaniassa, että niin suomalainen koulutus kuin käytäntökin kestävät melkein millä tahansa mittarilla mitaten vertailun ammattiarmeijoiden kanssa.

Jari-Pekka Pirhonen (vas.), Marko Eskola ja Jerry Lehtinen ovat Kosovossa ensimmäisellä ulkomaankomennuksellaan.

- Asiat hoidetaan monessa paikassa täysin eri tavoilla, eikä meidän järjestelmämme ole suinkaan huonompi. Esimerkiksi brittien ja irlantilaisten käytäntö edetä vain ja ainoastaan komentotietä pitkin vaatii ihan liian paljon turhaa aikaa, selvittää kuljetusjoukkueen johtajana toimiva Lehtinen. Kotimaassa 28-vuotias luutnantti työskentelee Kotkan rannikkoalueella kuljetusupseerina.

- Suomalaiset ovat täällä sotilaita myös vapaa-ajallaan. Meille ei ole tärkeintä se, että kengät on aina kiillotettu, se riittää, että työt tehdään hyvin, miettii 25-vuotias Marko Eskola. Kosovossa Eskola työskentelee viestijoukkueen johtajana, Suomessa työpaikka löytyy Porin Prikaatin aliupseerikoulun viestilinjalta. Rauhanturvamissiolle pääsy on ollut niin JiiPeelle, Jerrylle kuin Markollekin pitkäaikainen haave. Koko kolmikko myöntää enempiä miettimättä, että ulkomaat asetettiin tavoitteeksi jo koulun penkillä Lappeenrannassa.

- Lähtökohtia oli tasan kaksi eli ammatillisen kokemuksen kartuttaminen ja rahallinen hyöty, myöntää huoltojoukkuetta johtava 29-vuotias Pirhonen, kotona Tykistö-prikaatin aliupseerikoulun tukiasemalinjakouluttaja.

- Jännä juttu, miten eri joukko-osastoista pääsee reissuun eri tavalla.

Porin Prikaatista komennuksen saa keskimäärin pari vuotta aikaisemmin kuin muualta, tietää Eskola.

Monikansallisuus suuri haaste

Koko kolmikko sanoo jo muutaman Kosovossa vietetyn viikon avanneen nuoren miehen silmiä niin ammatillisesti kuin elämäkokemustakin ajatellen. Töitä on ollut alkuvaiheessa paljon, mutta kukaan ei suostu valittamaan. Päinvastoin.

- Yksi kaikkein haastavimmista hommista on ollut eri maista tulevien sotilaiden ja heidän toimintatapojensa sovittami-

nen yhteen, Jerry Lehtinen tiivistää. Lehtinen sanoo yllättyneensä siitä, miten hyvin eri kansallisuudet ovat tulleet toimeen keskenään. Pientä kitkaa on ollut nähtävissä ainoastaan irlantilaisten ja englantilaisten välillä.

- Ennen seuraavaa keikkaa aion tutustua paljon paremmin kaikkien samassa paikassa työskentelevien kansallisuksien historiaan ja tapoihin. Sieltä saattaa löytyä syy moneenkin jokapäiväiseen ongelmaan, hän miettii. Jos joku asia nuoria suomalaisia opistoupseereita Kosovossa harmittaa, niin palkkaus. Omiin rahoihinsa kolmikko on toki vielä suhteellisen tyytyväinen, mutta useimmille alaisilleen he olisivat valmiit maksamaan lisää liksaa.

- Oman palkan suhteen harmittaa ainoastaan se, ettei missään vaiheessa ole otettu huomioon perustamisvaiheen vaativuutta. Esimerkiksi kaikki asiakirjat pitää laatia englanniksi, Lehtinen selvittää.

- Surkein tilanne on perusviestimiesten kohdalla. Minusta heidän palkkansa ovat täysin käsittämättömiä ja jopa mielivaltaisia. Kokemus ja tehtävän vaativuus on jäänyt monessa tapauksessa täysin huomiomatta, ihmettelee Eskola.

- Tuntuu siltä, että tehtäväkuvaukset ja sitä myöten myös palkat ovat kopioitu suoraan jostain paljon helpommasta ja selvemmästä missiosta, säestää Pirhonen. Eskolalla on valmis esitys palkkajärjestelmän korjaamiseksi tuleville missioille.

- Palkkoja pitäisi voida tarkastaa operaation edetessä ja kokemuksen karttuessa ilman, että miehen sotilasarvoon täytyisi kajota. Vertailukohteeksi suomalaisille palloille miehet ottavat brittiläiset palkat.

- Vastaavaa työtä kuin minä tekevä englantilainen ylivääpeli ansaitsee täällä noin 6000 euroa kuussa, tietää Lehtinen.

- Englantilainen varastomies saa kuuksessa yhtä paljon käteen kuin joukkueenjohtajana toimiva suomalainen luutnantti, ihmettelee Pirhonen.

Palkkauudistuksessa hyvää että huonoa

Kosovon palkoista on lyhyt harppaus kotimaassa valmisteilla olevaan palkkausjärjestelmän uudistukseen. Niin Pirhonen, Lehtinen kuin Eskolakin näkevät uudistuksessa niin hyviä kuin huonojakin puolia.

- Minusta on ihan oikein, että hyvin tehdystä työstä maksetaan kunnon palkkaa. Toisaalta meille voi kuitenkin käydä ihan samalla tavalla kuin poliisille eli inhimillinen tekijä palkan arvioinnissa voi aiheuttaa ongelmia, Eskola paukauttaa.

- Hyvällä perseen nuolemisella voi vaikuttaa jatkossa hyvinkin paljon, kommentoi Pirhonen.

- Jatkossa ei ole enää varaa puhua suoraan, Eskola jatkaa.

- Siitä on ainakin pidettävä huoli, että jokainen myös tekee ne tehtävät, mistä palkkakin maksetaan, Lehtinen miettii.

Kielitaitoa ja kovaa kokemusta

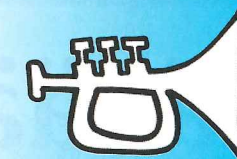
Kosovossa koko kolmikko työskentelee vuoden mittaisella sopimuksella. Jari-Pekka Pirhonen on jo hyödyntänyt komennuksen pituuden tilaamalla Audin uuden A4-mallin, Jerry Lehtinen sanoo vielä miettivänsä ajopelin hankintaa, mutta Marko Eskola aikoo lähteä kotiin autotta.

- Autoton mies on huoleton mies, hän tiivistää.

- Moni saattaa ajatella juuri verovapaan auton tällaisen reissun tärkeimmäksi anniksi, mutta ainakin minulle kielitaidon ja ammatillisten tekijöiden kehittyminen ovat paljon tärkeämpiä asioita, Eskola jatkaa.

- Oikeassa olet, myötäilevät kollegat vieressä. Nuorten miesten viesti kollegoille kotimaassa on perin yksinkertainen:

Ehdottomasti kannattaa lähteä, kokemus on ainutkertainen.?

Toimisto tiedottaa

Helsingissä kaupunkiasunnot ovat jäsenten käytössä, mutta jäsenen on oltava itse mukana majoittuvassa ryhmässä.

Jäsenpalvelut paranevat heinäkuusta alkaen, kun Runeberginkadulla sijaitseva yksio tulee myös viikolla jäsenistön vuokrattavaksi. Yksio on 27 m²:n kokoinen ja siellä on kaksi sänkyä sekä varavoteeksi levitettävä sohva. Liinavaatteet on tuotava itse. Vuokra 20 €/vrk.

Töölöntullinkadulla sijaitseva kaksio on talossa tehtävän remontin johdosta pois käytöstä **kesäkuun** ajan. Kaksio on 53 m²:n kokoinen (5 henkeä) Liinavaatteet on tuotava itse. Vuokra 30 €/vrk.

Varaukset:

johanna.bergman@paallystoliitto.fi
tai puh. (09) 1315 2321

Muistutus jäsenihteereille ja uusille jäsenille tiedoksi

Liittyessä Päällystöliiton ja Työttömyyskassan jäseneksi on valtakirja täytettävä huolellisesti kaikilta osin. **Muistakaa laittaa rasti** myös Julkisten alojen teknisten työttömyyskassan (JATTK) kohdalle.

Työttömyyskassan sääntöjen mukaan valtakirjan puutteellinen täyttäminen voi aiheuttaa etujen menetyksiä, esimerkiksi jos jää työttömäksi tai vuorotteluvapaalle.

www.paallystoliitto.fi

RASKONE
kestävää yhteistyötä

Kosovon veteraanien terveiset nuoremmille: Suomalainen sotilas pärjää joka paikassa

Teksti ja kuva: Asko Tanhuanpää

Uran ensimmäisen ulkomaankomennuksen aloitusviikot ovat vain entisestään vahvistaneet Jari-Pekka Pirhosen, Jerry Lehtisen ja Marko Eskolan käsitystä siitä, että suomalainen sotilas kestää vertailun missä ja kenen kanssa tahansa. Nuoret opistoupseerit ovat saaneet havaita Kosovon keskisen monikansallisen KFOR-prikaatin esikuntaa tukevassa esikunta- ja viestikomppaniassa, että niin suomalainen koulutus kuin käytäntökin kestävät melkein millä tahansa mittarilla mitaten vertailun ammattiarmeijoiden kanssa.

Jari-Pekka Pirhonen (vas.), Marko Eskola ja Jerry Lehtinen ovat Kosovossa ensimmäisellä ulkomaankomennuksellaan.

- Asiat hoidetaan monessa paikassa täysin eri tavoilla, eikä meidän järjestelmämme ole suinkaan huonompi. Esimerkiksi brittien ja irlantilaisien käytäntö edetä vain ja ainoastaan komentotietä pitkin vaatii ihan liian paljon turhaa aikaa, selvittää kuljetusjoukkueen johtajana toimiva Lehtinen. Kotimaassa 28-vuotias luutnantti työskentelee Kotkan rannikkoalueella kuljetusupseerina.

- Suomalaiset ovat täällä sotilaita myös vapaa-ajallaan. Meille ei ole tärkeintä se, että kengät on aina kiillotettu, se riittää, että työt tehdään hyvin, miettii 25-vuotias Marko Eskola. Kosovossa Eskola työskentelee viestijoukkueen johtajana, Suomessa työpaikka löytyy Porin Prikaatin alipuseerikoulun viestilinjalta. Rauhanturvamissiolle pääsy on ollut niin JiiPeelle, Jerrylle kuin Markollekin pitkäaikainen haave. Koko kolmikko myöntää enempiä miettimättä, että ulkomaat asetettiin tavoitteeksi jo koulun penkillä Lappeenrannassa.

- Lähtökohtia oli tasan kaksi eli ammatillisen kokemuksen kartuttaminen ja rahallinen hyöty, myöntää huoltojoukkuetta johtava 29-vuotias Pirhonen, kotona Tykistö-prikaatin alipuseerikoulun tukiasemalinjankouluttaja.

- Jännä juttu, miten eri joukko-osastoista pääsee reissuun eri tavalla.

Porin Prikaatista komennuksen saa keskimäärin pari vuotta aikaisemmin kuin muualta, tietää Eskola.

Monikansallisuus suuri haaste

Koko kolmikko sanoo jo muutaman Kosovossa vietetyn viikon avanneen nuoren miehen silmiä niin ammatillisesti kuin elämäkokemustakin ajatellen. Töitä on ollut alkuvaiheessa paljon, mutta kukaan ei suostu valittamaan. Päinvastoin.

- Yksi kaikkein haastavimmista hommistista on ollut eri maista tulevien sotilaiden ja heidän toimintatapojensa sovittami-

nen yhteen, Jerry Lehtinen tiivistää. Lehtinen sanoo yllättyneensä siitä, miten hyvin eri kansallisuudet ovat tulleet toimeen keskenään. Pientä kitkaa on ollut nähtävissä ainoastaan irlantilaisien ja englantilaisten välillä.

- Ennen seuraavaa keikkaa aion tutustua paljon paremmin kaikkien samassa paikassa työskentelevien kansallisuksien historiaan ja tapoihin. Sieltä saattaa löytyä syy moneenkin jokapäiväiseen ongelmaan, hän miettii. Jos joku asia nuoria suomalaisia opistoupseereita Kosovossa harmittaa, niin palkkaus. Omiin rahoihinsa kolmikko on toki vielä suhteellisen tyytyväinen, mutta useimmille alaisilleen he olisivat valmiit maksamaan lisää liksaa.

- Oman palkan suhteen harmittaa ainoastaan se, ettei missään vaiheessa ole otettu huomioon perustamisvaiheen vaatimuksia. Esimerkiksi kaikki asiakirjat pitää laatia englanniksi, Lehtinen selvittää.

- Surkein tilanne on perusviestimiesten kohdalla. Minusta heidän palkkansa ovat täysin käsittämättömiä ja jopa mielivaltaisia. Kokemus ja tehtävän vaativuus on jäänyt monessa tapauksessa täysin huomioimatta, ihmettelee Eskola.

- Tuntuu siltä, että tehtäväkuvaukset ja sitä myöten myös palkat ovat kopioitu suoraan jostain paljon helpomasta ja selvemmästä missiosta, säestää Pirhonen. Eskolalla on valmis esitys palkkajärjestelmän korjaamiseksi tuleville missioille.

- Palkkoja pitäisi voida tarkastaa operaation edetessä ja kokemuksen karttuessa ilman, että miehen sotilasarvoon täytyisi kajota. Vertailukohteeksi suomalaisille palikoille miehet ottavat brittiläiset palkat.

- Vastaavaa työtä kuin minä tekevä englantilainen ylivääpeli ansaitsee täällä noin 6000 euroa kuussa, tietää Lehtinen.

- Englantilainen varastomies saa kuuksessa yhtä paljon käteen kuin joukkueenjohtajana toimiva suomalainen luutnantti, ihmettelee Pirhonen.

Palkkauudistuksessa hyvää että huonoa

Kosovon palkoista on lyhyt harppaus kotimaassa valmisteilla olevaan palkkausjärjestelmän uudistukseen. Niin Pirhonen, Lehtinen kuin Eskolakin näkevät uudistuksessa niin hyviä kuin huonojakin puolia.

- Minusta on ihan oikein, että hyvin tehdystä työstä maksetaan kunnon palkkaa. Toisaalta meille voi kuitenkin käydä ihan samalla tavalla kuin poliisille eli inhimillinen tekijä palkan arvioinnissa voi aiheuttaa ongelmia, Eskola paukauttaa.

- Hyvällä perseen nuolemisella voi vaikuttaa jatkossa hyvinkin paljon, kommentoi Pirhonen.

- Jatkossa ei ole enää varaa puhua suoraan, Eskola jatkaa.

- Siitä on ainakin pidettävä huoli, että jokainen myös tekee ne tehtävät, mistä palkkakin maksetaan, Lehtinen miettii.

Kielitaitoa ja kovaa kokemusta

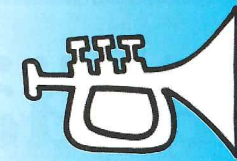
Kosovossa koko kolmikko työskentelee vuoden mittaisella sopimuksella. Jari-Pekka Pirhonen on jo hyödyntänyt komennuksen pituuden tilaamalla Audin uuden A4-mallin, Jerry Lehtinen sanoo vielä miettivänsä ajopelin hankintaa, mutta Marko Eskola aikoo lähteä kotiin autotta.

- Autoton mies on huoleton mies, hän tiivistää.

- Moni saattaa ajatella juuri verovapaan auton tällaisen reissun tärkeimmäksi anniksi, mutta ainakin minulle kielitaidon ja ammatillisten tekijöiden kehittyminen ovat paljon tärkeämpiä asioita, Eskola jatkaa.

- Oikeassa olet, myötäilevät kollegat vieressä. Nuorten miesten viesti kollegoille kotimaassa on perin yksinkertainen:

Ehdottomasti kannattaa lähteä, kokemus on ainutkertainen.?

Toimisto tiedottaa

Helsingissä kaupunkiasunnot ovat jäsenten käytössä, mutta jäsenen on oltava itse mukana majoittuvassa ryhmässä.

Jäsenpalvelut paranevat heinäkuusta alkaen, kun Runeberginkadulla sijaitseva yksio tulee myös viikolla jäsenistön vuokrattavaksi. Yksio on 27 m²:n kokoinen ja siellä on kaksi sänkyä sekä varavuteeksi levitettävä sohva. Liinavaatteet on tuotava itse. Vuokra 20 €/vrk.

Töölöntullinkadulla sijaitseva kaksio on talossa tehtävän remontin johdosta pois käytöstä kesäkuun ajan. Kaksio on 53 m²:n kokoinen (5 henkeä) Liinavaatteet on tuotava itse. Vuokra 30 €/vrk.

Varaukset:

johanna.bergman@paallystoliitto.fi
tai puh. (09) 1315 2321

Muistutus jäsenihteereille ja uusille jäsenille tiedoksi

Liityttäessä Päällystöliiton ja Työtömysskassan jäseneksi on valtakirja täytettävä huolellisesti kaikilta osin. Muistakaa laittaa rasti myös Julkisten alojen teknisten työttömysskassan (JATTK) kohdalle.

Työttömysskassan sääntöjen mukaan valtakirjan puutteellinen täyttäminen voi aiheuttaa etujen menetyksiä, esimerkiksi jos jää työttömäksi tai vuorotteluvapaalle.

www.paallystoliitto.fi

RASKONE
kestävää yhteistyötä

Pitäkää kroppa ja kielitaito kunnossa

Teksti ja kuva: Asko Tanhuanpää

Jorma Risku (vas.) on tullut vieraisille Pekka Purhosen ja Kauko Ekin toimistoon.

Kosovon keskisen monikansallisen KFOR-prikaatin esikunnasta löytyy kolme miestä, joilla kaikilla on takana lähes 30 vuoden kokemus opistoupseerin tehtävistä. Aktiivipalvelus on kuitenkin jo taakse jäänyttä elämää, sillä Kosovoon niin komentajan adjutanttina toimiva Kauko Ek, vierailu-upseeri Pekka Purhonen kuin viestihuoltojoukkueen johtaja Jorma Riskukin lähtivät tittelillä kapteeni evp.

- Halu tehdä jotain mielekästä vielä eläkkeelläkin ajoi ainakin minut näihin tehtäviin. En yksinkertaisesti osaa maata kotona tekemättä mitään, tiivistää ilmavoimien esikunnasta 1998 eläkkeelle siirtynyt Risku, 55, perimmäiset syynsä lähteä rauhanturvaajaksi vielä vanhoilla päivillä.

- Nuori mies ei yksinkertaisesti voi jättä lepäämään laakereillaan, säestää 52-vuotias Ek.

Pääesikunnan henkilöstöosastolta kuluvan vuoden alussa eläkkeelle jäänyt Kauko Ek työskentelee Kosovossa samassa toi-

mistossa kurssikaverinsa ja ikätoverinsa Pekka Purhosen kanssa. Viime mainittu siirtyi evp-osastolle vuoden 2000 alussa Panssariprikaatin komentotoimistosta.

- Minun syyni lähteä maailmalle ovat pitkälti samat kuin Jormalla ja Kakellakin. En kokenut olevani vielä valmis lopettamaan työntekoa ja täällä oli mahdollisuus saada koulutusta vastaavia hommia, Purhonen ynnää.

- Mikä parasta vanhakin sotilas voi kehittyä näissä tehtävissä edelleen myös ammatillisesti, miettii Risku.

Merkittävä etu taloudellisesti

Koko kolmikko myöntää, että rauhanturvaajille maksettava palkka oli oleellinen tekijä sopimuksen allekirjoittamisen takana.

- Jokaisen palkka on nyt selvästi suurempi kuin viimeiseksi jäänyt virkapalkka ja eläkkeen se voittaa jo ilman päivärahajakin, paljastaa Purhonen.

- Täällä ei edes saa kulumaan rahaa, Ek lisää.

Pekka Purhoselle huhtikuussa alkanut rauhanturvatehtävä on jo seitsemäs laatuaan. Aiemmin Hattulan mies on käynyt kahdesti Golanilla, kerran Bosniassa, kahdesti Kosovossa ja kerran Afganistanissa.

Kokeneita fassseja ovat muutkin. Kauko Ek on ehtinyt palvella aikaisemmin Libanonissa, Kroatiaassa ja sotilastarkkailijana Irakin ja Kuwaitin rajalla. Jorma Risku puolestaan on työskennellyt aiemmin kahdesti Bosniassa.

- Reissaamista jatketaan varmasti niin kauan kuin valitsijat suinkin huolivat mu-

kaan, Purhonen lupaa korostaen vielä kavereidensa puolesta, että kokenut evp-mies joutuu ennen matkaa käymään läpi täsmälleen samat kunto-, terveys- ja kielitestiä kuin parikymppinen reserviläinenkin.

- Nuoremmille kollegoille voisi lähettää sellaisia terveisiä, että pitääkää kroppa ja kielitaito kunnossa, Ek miettii.

- Kun ne ovat kunnossa, pysyy pääkin kunnossa, tietää Risku.

- Myös suhteiden kotijoukkoihin on tietysti oltava kunnossa. Tänne ei voi lähteä ongelmia pakoon, korostaa Ek, jonka Esa-poika on Kosovossa samaan aikaan isänsä kanssa suomalainen sotilaspuke päällään.

Sekä Purhonen, Ek että Risku myöntävät kuuluvansa siihen perin tyypilliseen suomalaisten miesten joukkoon, jolle kielten opiskelu oli koulussa vain välttämätön paha. Tästä huolimatta kaikki kuitenkin pärjäävät monikansallisessa esikuntatyössä ilman ongelmia.

- Jos voisin tehdä elämässäni jotain uudelleen, niin lukisin kieliä ihan eri tavalla kuin aikanaan luin, myöntää Ek.

Mahdollisuus työskennellä monikansallisessa esikunnassa yhdessä seitsemää muuta kansallisuutta edustavien ihmisten kanssa on koko kolmikon mielestä yksi työn ehdottomasti parhaista puolista. Purhosen mukaan ulkomaalaisten kanssa pärjää jopa paremmin kuin pelkästään suomalaisten kanssa

Lenkkivehkeet ja Uusi Testamentti

Yhteensä jo kahdentoista aikaisemman mission triolta ei malta olla kysymättä,

millaisin varustein he yleensä matkalle lähtevät. Jokainen myöntää, että pakkaaminen alkaa käydä jo rutiinilla.

- Minä pakkaan mukaan lenkkeilyvarusteet, sanakirjan ja tietysti vaimon kuvan. Nykyisen vaimon ennen Kroatiaan lähtöä ostama kaulakoru kuuluu sekin vakiovarusteisiin, kertoo Ek.

- Pysin ottamaan henkilökohtaista omaisuutta mukaan niin vähän kuin suinkin mahdollista, mutta yhtä en jätä koskaan kotiin. Se on Uusi Testamentti, paljastaa Purhonen.

- Paras matkaeväs on tietoisuus siitä, että kotona on kaikki hyvin.

Varsinaisia matkatavaroita on mukana puolestaan sen verran vähän, ettei matkatavaroiden maksimipaino ainakaan ylity, selvittää Risku.

Sekä Purhonen, Ek että Risku ovat mukana myös Päälystöllitossa viime syksynä aloitetussa evp-toiminnassa. Purhonen kuuluu Parolan Päälystöyhdistykseen, Ek on Tuusulan yhdistyksen miehiä ja Risku edustaa vilkkaasti toimivaa Kauhavan yhdistystä.

- Toivottavasti liiton evp-toiminta herättäisi myös passiivisia paikallisyhdistyksiä toimimaan, Purhonen miettii.

Pekka Purhonen oli suunnitellut ottavansa osaa jopa 19.10.2002 Hämeenlinnassa järjestettyyn evp-toiminnan valtakunnalliseen aloituskokoukseen. Kokous jäi kuitenkin käymättä, mutta syy oli hyväksyttävä. Hän oli nimittäin samaan aikaan Kabullissa rauhanturvaajana.

SAAB

Saab International Finland Oy

www.saab.se

JOUTSENON KUNTA

Puhelin (05) 632 611
Telefax (05) 632 6315
Kesolantie 1-3
54100 Joutseno
www.joutseno.fi
email:kunta@joutseno.fi

Viestimiehet testasivat kansainvälistä yhteensopivuutta

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Combined Endeavor on vuosittain järjestettävä kansainvälinen tekninen harjoitus, jossa tietoliikenne- ja tietojärjestelmiä sovitetaan yhteen monikansallisia operaatioita varten.

Riihimäkeläiset opistoupseerit yliluutnantit Jouni Penttinen ja Juha Leppänen ovat näiden harjoitusten konkareita. He olivat mukana myös tänä vuonna Saksassa pidetyssä harjoituksessa.

Combined Endeavor -harjoitukset järjestetään NATO:n Euroopan joukkojen esikunnan johdolla ja niihin osallistuu 40 maata ja organisaatioita. Mukana on NATO:n eurooppalaisten jäsenmaiden lisäksi rauhankumppanuustoimintaan osallistuvia valtioita, kuten Suomi ja muut pohjoismaat sekä monia Itä-Euroopan maita, Venäjä mukaan lukien. Harjoituksia on järjestetty vuosittain vuodesta 1995 alkaen. Suomi on osallistunut harjoituksiin vuodesta 1998.

Tänä vuonna toukokuussa Saksan Baumholderissa järjestettyyn kolmiviikkoiseen harjoitukseen osallistui yli 850 sotilasta, suomalaisia mukana oli 20. Jouni Penttinen oli mukana viidettä kertaa ja Juha Leppäselle harjoitus oli neljäs.

Harjoituksen johtamisvastuuta on hajuutettu siten, että eri mailla on mahdollisuus saada osallistujia johto-organisaatioon. Jouni Penttinen on ollut kahtena vuotena mukana johtoportaanissa operational system controllerina. Tänä vuonna tehtävissä toimi Juha Leppänen.

Operational system controller huolehtii harjoituksessa oman ryhmänsä testien pyörittämisestä. Tehtävässä johdetaan testien suunnittelua ja dokumentoidaan tulokset sekä varmistetaan, että ne kirjataan oikein harjoituksen tietokantaan.

- Pääsy johto-organisaatioon on osallistujille eduksi, sillä maa saa sitä kautta omia intressejä harjoitukseen mukaan, perustelee Jouni Penttinen.

Suomi on osaltaan vastuussa pohjoismaisen prikaatin johtamisjärjestelmästä. Pohjoismaat olivat harjoituksessa samassa maakoalitiiossa, mikä mahdollisti prikaatin viestiyhteyksien testaamisen yhdessä.

- Testaustoimintaa ei tehdä muualla kuin tässä harjoituksessa – muuta konseptia tähän ei ole. Syksyn Nordic Peace -harjoitus tullaan toteuttamaan saatujen oppien perusteella, kertoo Juha Leppänen.

Vuoden valmistelut

Tämän vuoden Combined Endeavor -harjoituksen valmistelut aloitettiin viime syyskuussa.

Juha Leppänen kertoi olleensa vuoden aikana 12 viikkoa harjoitukseen liittyvässä valmistelutehtävissä. Hän osallistui neljään harjoitusta edeltäneeseen suunnittelukokoukseen, jotka pidettiin Roomassa, Riiassa, Tiranassa ja Brysselissä.

Huhtikuussa ennen harjoitusta järjestettiin koulutusviikko Viesti- ja Sähkötekni- sen Koulun uudessa koulupajassa. Viikon aikana opeteltiin testausta sekä testattiin ja

Viesti- ja Sähkötekni- sen Koulun uusi koulutus- ja testaustila on vilkkaassa käytössä. Yliluutnantti Juha Leppänen (oik.) ja yliluutnantti Jouni Penttinen seuraavat kadettien harjoittelua.

pakattiin mukaan otettava kalusto.

Harjoitukseen liittyvä logistiikka on oma mittava ponnistuksensa. Logistiikasta vastannut yliluutnantti Isto Kotamäki suoriutui tälläkin kertaa tehtävästään mainosti.

Harjoituksista monenlaista hyötyä

Combined Endeavor -harjoitusten konkarettisin hyöty on Juha Leppäsen mukaan

ollut se, että Suomen kansalliset järjestelmät on saatu sovitettua yhteen sekä keskenään että kansainvälisiin yhteyksiin. Ennen näitä harjoituksia puolustusvoimiemme järjestelmät eivät olleet yhteensopivia edes keskenään.

- Harjoituksessa pystytään luomaan hallittu testauskulttuuri uusille laitteille ja ohjelmistoversioille. Yhteensopivuusongelmia voidaan ratkoa järjestelmällisillä testeillä ja dokumentoida tulokset. Harjoituksessa nähdään myös, miten muualla toimi-

taan ja näin saadaan tietoja muilta samojen laitevalmistajien asiakkailta, valaisee Jouni Penttinen.

Kansainvälisissä harjoituksissa osallistujat pääsevät tutustumaan muiden maiden tapaan työskennellä.

- Kaikilla on oma systeeminsä, joka poikkeaa meikäläisestä. Esimerkiksi jenkien kulttuuriin kuuluu se, että ellei johtajana toimiva luutnantti ole paikalla, eivät muutkaan saa tehdä mitään. Tai heillä saat- ta olla vain yksi ihminen, joka saa kytkeä

määrätyn kaapelin – ei kukaan muu. Tähän pitää vain sopeutua, naurahtaa Penttinen.

Molemmat harjoituksen konkareit korostavat Combined Endeavorista saatavaa tietotaitoa ja osaamista, jota voidaan hyödyntää opetuksessa, omissa toimintatavoissa ja johtamisjärjestelmien kehittämisessä.

- Henkilökohtaisella tasolla tulee lisää ammatti- ja kielitaitoa. Kun lähtee harjoitukseen, asiat on selvitettävä juurta jaksan. Ei sinne voi itseään munaamaan mennä, sanoo Penttinen.

Penttinen ja Leppänen ovat saaneet myös henkilökohtaisia ystäviä harjoitukseen osallistuneista ulkomaalaisista kollegoista.

Tiivistä testausta

Combined Endeavor -harjoitusten ohjelmat ovat varsin tiiviitä. Testit aloitetaan aamulla seitsemältä ja ne kestävät iltaseitsemään. Tämän jälkeen osa henkilöstöstä osallistuu vielä iltapuhutteluihin. Kolmen viikon harjoituksessa on ainoastaan kaksi vapaapäivää, jotka nekin ovat valmiiksi ohjelmoituja.

- Harjoituksessa tehdään monenlaisia testejä. Ensin voidaan esimerkiksi kytkeä kahden maan järjestelmät yhteen, minkä jälkeen otetaan yhteys soittamalla molemmiin puolin. Puheyhteyden testauksen jälkeen samalle yhteydelle laitetaan datasiirtotesti ja siinä katsotaan, kuinka data siirtyy saman yhteyden yli.

- Sitten voidaan vielä testata linkkiyhteyttä tai satelliittiyhteyttä. Testiä voidaan laajentaa useamman maan väliseksi ja rakentaa kokonainen verkko. Lopulta voidaan rakentaa kaikki maat käsittävä verkko, jossa testataan tietojärjestelmiä ja lähetetään videokuvaa ja testataan tilaajapalvelujen toimivuutta, kuvailee Penttinen.

Tämän vuoden harjoituksen ohjelmaan kuuluivat keskus- ja siirtolaitejärjestelmien sekä HF/VHF ja LAN/WAN -järjestelmien testaukset. Lisäksi tehtiin tietoverkon järjestelmätason ja tietoturvaan liittyneitä testejä.

On harjoitus kuinka tiivis tahansa, saunaa on suomalaisten päästävä. Tälläkin kertaa mukana oli kymmenen hengen telttasauna. Vuosien aikana suomalaiset ovat edistäneet saunakulttuuria näidenkin harjoitusten yhteydessä. Jouni Penttinen sanoo joutuneensa lähettämään saunan piirustuk-

Viesti- ja Sähkötekniselle Koululle koulupaja

Opistoupseerit kehittävät uuden koulutusympäristön

ansainvälisten harjoitusten kokemusten rusteella Jouni Penttinen ja Juha Lepinen ovat kehittäneet viestijärjestelmien koulutusta ja yhteensopivuuden testusta kotivaruskunnassaan Riihimäellä. Heidän ideoinnin ja suunnittelun pohjalta testirykmentin entisestä ruokalasta on neerattu monipuolinen koulutus- ja testustila, jota parivaljakko nyt kaksistaan innöi.

- Ajatusta omasta testaustilasta lähtiin kehittämään vuoden 2000 Comned Endeavor harjoituksessa. Testausympäristön rakentamisesta puhuttiin esitarkastajalle ja muille päättäjille, mutta aika ei kuitenkaan vielä silloin ollut kypsä hankkeelle.

- Vuosi sitten Viesti- ja Sähkötekniikan Koulun perustamiseen liittyvässä yhteistoimintakokouksessa asia otettiin dellen esille. Esitimme, että vanhaan okalaan tehtäisiin YVI-järjestelmien ja apintojen koulutus- ja testausympäristö kertoo Juha Leppänen.

Hanke sai tuulta siipiensä alle. Se oli stannuksien puolesta nopeasti toteut- tissa, koska rahat järjestyivät Viestiryk- mentin toimintamenojen sisältä. Remont- ja varustelu etenivät ennätysvauhtia. ympäristö saatiin jo vuoden vaihteessa ntoon ja tilat vihittiin koulupajan pe- nenimellä käyttöön maaliskuun alus-

Idean puuhamiehet ovat tyytyväisiä tulokseen.

vätkä oppilaille puuduttavia, kun opetus- tilanteessa pystytään suoraan siirtymään teoriasta käytäntöön eli laitteiden käyt- töön.

Koulupajassa on viestikoulutuksen kannalta kaikki tarpeellinen: yhtymän viestijärjestelmät YVI I ja YVI II sekä sanomalaitejärjestelmä.

Koulupajassa on jo ensimmäisten kuukausien aikana pidetty useita tilai- suuksia. Viesti- ja Sähkötekniikan Kou- lun kurssilaisten ja Etelä-Suomen Vies- tipataljoonan varusmiesten koulutusta- pahtumien lisäksi pajassa on ollut kan- sainvälinen INTCIS viestitoiminnan joh- dantokurssi. Tilassa on myös järjestetty kotimaisten ja ulkomaisten laitevalmis- tajien esittelyjä sekä toteutettu järjestel- mätestauksia.

Aivan valmis tila ei vielä ole. Äänen- toistojärjestelmä puuttuu ja lisää yhteyk- siä rakennetaan tämän kesän aikana. Ra- kennettavat valokuituyhteydet mahdol- listavat nopeamman liikennöinnin ulko- maailmaan.

Jatkotoiveena on saada rakennuksen vielä hyödyntämättömät tilat käyttöön. Tilaa rakennuksessa on riittämiin.

Penttisen ja Leppäsen haluaisivat pa- jaan myös lisähenkilöstöä.

- Kaksi miestä ei riitä, tämä on tullut jo ensimmäisten kuukausien aikana sel- väksi.

Koulupajan isännät peräävät myös yhteistyötä muiden viestijärjestelmiä kouluttavien joukkojen kanssa. He heit- tävät ilmaan ajatuksen omasta kansalli-

Siivet luontovalokuvanäyttely - opistoupseerit siivekkäiden asialla

Teksti: Samuli Vahteristo
Kuva: Arto Komulainen

Kolmen opistoupseerin Wings – Nature Photog- raphy yhteisnäyttely Tikkakoskella kertoo hienol- la tavalla lintujen lentotaidosta. Keskeisessä osassa kuvissa ovat siivet ja lentäminen. Näyt- tely on avoinna koko kesän Keski-Suomen ilmailumuseossa.

Maakotkan uljasta lentoa.